

Lain todeksi eläminen

”Herra sanoi Moosekselle: ‘Sinun tulee sanoa israelilaisille: Te itse näitte, että minä puhuin teille ylhäältä taivaasta. Älkää asettako mitään minun rinnalleni, älkää tehkö itsellenne jumalia hopeasta tai kullasta.’” (2. Moos. 20:22, 23.)

Avaintekstit:

2. Moos. 21:1–32;
2. Moos. 22:15–23:33;
2. Kun. 19:35;
Matt. 5:38–48;
Room. 12:19;
Matt. 16:27.

Jumala halusi, että hänen kansansa olisi erilainen kuin sitä ympäröivät kansat. Hän halusi, että heistä muodostuisi hänelle omistautunut uskon yhteisö, joka eläisi hänen johtonsa ja auktoriteettinsa alaisuudessa. Kaikki olisivat hänen lakinsa alaisia. Tuomarit oli määrä nimittää lain toimeenpanijoiksi, ja pappien oli määrä opettaa lakia. Myös vanhemmilla oli ratkaiseva osa.

Kaikissa kulttuureissa lait paljastavat lainsäätäjän ihanteet, tavoitteet, aikomukset ja luonteen. Esimerkiksi, kun farao määräsi tappamaan jokaisen heprealaisen poikavauvan, tämä laki paljasti, millainen hän oli: paha. Sen sijaan, jos kuningas säätäisi lain, jonka mukaan jokaiselle 18-vuotiaalle valtakunnan asukkaalle myönnettäisiin ilmainen korkeakouluopetus, monet pitäisivät tätä todisteena kuninkaan anteliaisuudesta ja halusta, että hänen maansa vaurastuisi.

Jumalan laki ilmaisee hänet, toisin sanoen hänen hyvytensä, rakkautensa, arvonsa, vanhurskautensa sekä hänen rajansa pahuutta vastaan. Niin kuin laki on pyhä ja oikeudenmukainen, niin on myös Jumala. Samalla, kun laki luo tilan yltäkylläiselle elämälle, se auttaa myös suojelemaan meitä vaaroilta ja ahdistukselta. Kunnioitus Jumalaa, toisiamme ja elämän arvoja kohtaan oli Jumalan lainsäädäntöjärjestelmän perusta.

Tämä tutkistelu on sapatiksi 30.8.2025

LIITON LAKI

Jumala loi antaessaan lain Siinailla perustan sille, jonka mukaan hän opetti kansalleen, miten se voisi elää pyhää elämää hänen yhteydessään. Lain periaatteita oli kuitenkin sovellettava jokapäiväisessä elämässä, joten Jumala antoi heille lisää lakeja, niin sanotun ”liiton lain”. Tuomareiden tehtävänä oli valvoa näitä lakeja ja soveltaa niitä oikein.

”Kansa oli mieleltään orjuuden ja pakanuuden sokaisemaa ja huonontamaa eikä pystynyt täysin arvostamaan Jumalan kymmenen käskyn kauaskantoisia periaatteita. Jotta dekalogin velvoitukset voitaisiin paremmin ymmärtää ja omaksua, annettiin lisäsäännöksiä, jotka kuvailivat ja sovelsivat kymmenen käskyn periaatteita. Näitä lakeja kutsuttiin oikeuksiksi, koska ne perustuivat äärettömään viisauteen ja oikeudenmukaisuuteen ja koska kansalle jaettiin oikeutta niiden mukaan. Toisin kuin kymmenen käskyä, nämä annettiin kahdenkeskisesti Moosekselle, jonka piti sitten tiedottaa ne kansalle.” (1AO 292, 293.)

Lue 2. Moos. 21:1-32. Mitä erityisiä määräyksiä annettiin koskien heprealaisia orjia, henkirikoksia ja ruumiinvammoja?

Liiton laki kuvataan useissa luvuissa (2. Moos. 21:1-23:19). Kaikki nämä säädökset ja lait annettiin pahuuden vyöryn pysäyttämiseksi ja järjestäytyneen yhteiskunnan rakentamiseksi.

Orjuutta koskevat lait olivat erityisiä, eikä niitä pidä sekoittaa häijyyen ja pahuuden täyttämään nykyaikaiseen tai keskiaikaiseen orjuuden käytäntöön. Heprealaisia orjia itse asiassa suojeltiin ja arvostettiin. Nykyaikaisissa ja keskiaikaisissa yhteiskunnissa palvelijat ja orjat olivat omistajansa omaisuutta. Omistaja saattoi tehdä heille mitä halusi. Sen sijaan Raamatun laeissa asioista säädeltiin toisin. Orjien palvelusaika oli rajoitettu kuuteen vuoteen (2. Moos. 21:1-2; Jer. 34:8-22), ja seitsemäntenä vuonna kaikki orjat oli vapautettava, elleivät he halunneet jäädä isäntänsä luo. Isäntien oli myös annettava heille sapatit vapaiksi (2. Moos. 20:9-10) sekä huolehdittava heidän perustarpeistaan.

Millä tavoin jotkin orjuuden periaatteista ovat edelleen olemassa? Mitä me voimme tehdä taistellaksemme näitä periaatteita vastaan?

LISÄÄ LAKEJA

Jumala opetti armossaan tuomareille, miten toimia ihmisten kanssa erilaisissa tilanteissa, jotka liittyvät omistusoikeuteen. Useista luetelluista tapausesimerkeistä käy ilmi, mitä oli tehtävä, jos sonni hyökkäsi naapurin sonnin kimppuun, jos ihmiset varastivat kotieläimen ja myivät sen, jos eläimet laidunsivat toisen omistajan pellolla tai viinitarhassa, jos henkilöltä varastettiin lainattu esine tai jos lainattu eläin loukkaantui tai kuoli (2. Moos. 21:33-22:14).

Lue 2. Moos. 22:15-23:9. Mitä asioita näissä laeissa käsiteltiin ja miten?

Jumalan lakeihin sisältyi erilaisia asioita. Oli erityisiä määräyksiä, jotka kielsivät ihmisten alistamisen tai nöyryyttämisen. Jumala ei halunnut minkäänlaista hyväksikäyttöä. Armossaan Jumala korjaa ihmissydämen syntisiä ja hillitsee luonnollisia taipumuksia. Yhteiskunta oli pidettävä turvallisena, pahuus oli poistettava ja hyviä ihmissuhteita oli vaalittava. Oikeudenmukaisuuden ja rakkauden tulee hallita kaikkea toimintaa.

Lue 2. Moos. 23:10-19. Mitä tärkeitä asioita tässä käsiteltiin?

Sapatti ja pyhät juhlat liittyivät jumalanpalvelukseen ja muistuttivat pelastushistorian ratkaisevista tapahtumista. Jumalanpalvelusta säädeltiin huolellisesti, koska se oli teologinen perusta kaikelle muulle toiminnalle. Sapatti asetettiin luomisen yhteydessä (1. Moos. 2:2-3; 2. Moos. 20:8-11), se liittyi Israelin vapautukseen ja lunastukseen (5. Moos. 5:12-15), ja se viittaa voimallisella tavalla Jumalan palvomiseen Luojana, Lunastajana ja Herrana (Mark. 2:27-28).

Kolmea hyvin tärkeää juhlaa Israelin oli vietettävä joka vuosi: (1) pääsiäinen tai happamattoman leivän juhla keväällä (yleensä maaliskuun puolivälistä huhtikuun puoliväliin); (2) helluntai tai elonleikkuujuhla (tai viikkojuhla) seitsemän viikon päästä edellisen juhlan jälkeen, jolloin se alkoi 50 päivää myöhemmin; ja (3) lehtimajanjuhla (tai katosten/majojen juhla) tai korjuujuhla syksyllä (yleensä syyskuun puolivälistä lokakuun puoleenväliin; ks. myös 2. Moos. 34:18-26; 3. Moos. 23:4-44; 4. Moos. 28:16-30:1; 5. Moos. 16:1-16).

JUMALAN ALKU- PERÄINEN SUUNNI- TELMA

Lue 2. Moos. 23:20-33. Millaisia menetelmiä Jumala halusi käyttää luvattun maan valloittamiseksi?

Jumalan tarkoituksena ei ollut, että israelilaiset taistelisivat saadakseen uuden alueensa; se oli määrä antaa heille. Se oli luvattu Abrahamille, lisakille ja Jaakobille, ja se olisi pitänyt ottaa vastaan Jumalan erityisenä lahjana Israelille.

Luvattun maan valloittamisen malli näkyi Punaisenmeren ylityksessä. Jumala taisteli kansansa puolesta ja antoi sille täydellisen voiton niistä, jotka aikoivat tappaa sen (2. Moos. 14:13-14). Egyptiläiset kukistettiin, koska Herra puuttui asiaan ihmeellisellä tavalla. Samoin Assyrian kuninkaan Saneheribin aikana Jumala kukisti myös Assyrian valtavan, ras-kaasti varustetun ja hyvin koulutetun armeijan, mutta ilman, että israelilaisten olisi tarvinnut taistella. Jumala antoi voiton, koska kuningas Hiskia uskoi, mitä Jumala oli sanonut hänelle profeetta Jesajan kautta (2. Kun. 19:35; Jes. 37:36).

Jumala ilmoitti Abrahamille, että luvattua maata ei annettaisi heti hänen jälkeläisilleen, vaan vasta 400 vuoden kuluttua (1. Moos. 15:13-16). Miksi? Syy liittyi Kanaaninmaan asukkaiden pahuuteen. Jumala toimi armollisesti noiden ihmisten kanssa ja antoi heille vielä armonaikaa parannuksen tekemiseen. He kuitenkin jatkoivat kapinaansa Jumalaa ja hänen arvojaan vastaan, joten kun noiden kansojen vääryyden määrä oli täyttynyt, Jumala oli valmis antamaan heidän alueensa heprealaisille uudeksi kotimaaksi.

Lisäksi Jumala lupasi ajaa muut kansat pois Israelin edeltä kahdella epätavallisella, mutta hyvin tehokkaalla menetelmällä: (1) lähettämällä kauhun ja pelon jumalattomien kansojen osaksi sekä (2) herhiläisparvia, jotka karkottaisivat ihmiset pois. Ennen kuin israelilaiset saapuisivat uudelle alueelle, heidän vihollisensa hylkäisivät sen ja lähtisivät pakoon (2. Moos. 23:27-28).

Jumalan enkeli on ratkaisevassa asemassa luvattua maata valloittaessa. Tämä lähettäjä oli Kristus, joka ohjasi Israelia, valloitti alueita ja suojeli heitä. Hän oli heitä päivisin ohjannut pilvipatsas ja tulipatsas yöllä. Israelin oli kiinnitettävä tarkkaan huomiota ja kuunneltava häntä, koska hänellä oli jumalallinen valta (2. Moos. 23:21). Jumalan tahdon uhmaaminen ja epäusko hänen johtamistaan kohtaan vaikeuttaisi heidän etenemistään.

SILMÄ SILMÄSTÄ

Lue Matt. 5:38-48. Miten Jeesus tulkitsee kosta koskevan lain merkityksen? Miten meidän pitäisi soveltaa sitä tänään?

Jeesus Kristus siteerasi vuorisaarnassaan Vanhan testamentin tekstejä, jotka ihmiset varmasti tunsivat. Hän puhui kuitenkin oman aikansa rabbiinisia tulkintoja vastaan, jotka vuosisatojen kuluessa olivat etääntyneet näiden lakien alkuperäisestä tarkoituksesta. Toisin sanoen inhimillinen traditio ei ainoastaan piilottanut sitä, mitä Jumalan sanan tarkoitti, vaan joissakin tapauksissa (ajatelkaa sapattisäännöksiä ja sitä, mitä ne olivat tehneet sapattikäskylle) se oli vääristänyt niiden aikomuksen ja merkityksen. Sanoillaan Jeesus palautti näiden lakien alkuperäisen merkityksen.

Jeesus pyrki vuorisaarnassaan korjaamaan joitakin näistä vääristä tulkinnoista osoittamalla kuuliijoilleen tekstien alkuperäisen tarkoituksen ja merkityksen.

2. Moos. 21:24, jossa sanotaan ”silmiä silmästä, hammas hampaasta”, siteerattiin jakeissa Matt. 5:38-39 (”Teille on opetettu – – Mutta minä sanon teille”). Siinä viitattiin *lex talionis* -lakiin, niin sanottuun silmä silmästä -periaatteeseen. Tätä jaetta käytetään myös muualla Raamatussa (3. Moos. 24:20; 5. Moos. 19:21).

Tämän lain alkuperäinen tarkoitus oli vastustaa henkilökohtaista kosta. Sen tarkoituksena oli estää verikosto tai kosto ilman sitä edeltävää tutkintaa. Tuomareiden oli arvioitava vahinko, minkä jälkeen määritettiin ja maksettiin asianmukainen rahallinen korvaus. Tällä käytännöllä haluttiin estää ihmisiä ”ottamasta lakia omiin käsiinsä”. Oikeuden piti toteutua, mutta se oli tehtävä Jumalan lain mukaisesti.

Jeesus Kristus, joka antoi nämä sosiaalista elämää koskevat lait Moosekselle, tiesi lain tarkoituksen; siksi hän saattoi soveltaa sitä objektiivisesti, sen alkuperäisen tarkoituksen mukaisesti. Lain motiivina oli tuoda oikeutta ja sovintoa sekä palauttaa rauha.

Joku voi väittää, että oikeudenmukaisuus viittaa tietysti mielessä eräänlaiseen koston. Näyttää siltä, että näiden lakien asianmukainen soveltaminen oli yritys löytää oikeanlainen tasapaino oikeudenmukaisuuden ja koston ajatusten välille.

KOSTO

Lue Room. 12:19 ja 5. Moos. 32:35. Mitä lupauksia ja käskyjä näissä jakeissa on, ja miten ne liittyvät läheisesti toisiinsa?

Siihen saakka, kunnes Herra toisi vielä puuttuvan oikeuden, tuomareiden tehtävänä muinaisessa Israelissa oli panna laki täytäntöön ja määrätä oikeudenmukainen rangaistus, kun joltain vahinkoa tai haittaa tapahtui. Ensin heidän tarvitsi kuitenkin saada tietää tosiasiat. Ongelmana oli, että lainopettajat Kristuksen aikana sovelsivat tätä lakia tavalla, joka avasi oven henkilökohtaiselle koston. Näin menetellen periaate irrotettiin asiayhteydestään, ja alkuperäinen tarkoitus hävisi. Näin ollen he puolustivat sitä, minkä laki itse asiassa kielsi.

Lue Matt. 6:4, 6; Matt. 16:27; Luuk. 6:23 ja 2. Tim. 4:8. Mitä nämä tekstit kertovat meille siitä, miten Jeesus suhtautui palkitsemisen ja rankaisemisen periaatteisiin?

Jeesus ei vastustanut palkitsemisen ja rankaisemisen periaatetta. Oikeudenmukaisuus on periaatekysymys; se on olennainen osa elämää. Kukaan ei kuitenkaan saa ottaa tuomarin, valamiehistön ja ”pyövelin” roolia itselleen. Kuinka helppoa meidän olisikaan vääristää oikeutta! Ei ole meidän tehtävämme maksaa vahinkoa takaisin. Jos johonkin pahaan halutaan puuttua, se on tehtävä objektiivisen tuomioistuimen toimesta; se on tuomareiden tehtävä.

Samassa yhteydessä Jeesus kehottaa meitä olemaan yhtä täydellisiä kuin ”taivaallinen Isänne on täydellinen”. (Matt. 5:48). Miten voimme olla yhtä täydellisiä kuin Jumala itse? Epäitsekäs rakkaus on Jumalan kaiken kattava ominaisuus. Hän opettaa seuraajiaan rakastamaan vihollisiaan ja rukoilemaan niiden puolesta, jotka vainoavat heitä. Todellista täydellisyyttä on rakastaa, olla anteeksiantava ja armollinen (Luuk. 6:36), jopa niille, jotka eivät sitä ansaitse. Tämä periaate ja siitä johtuvat teot ovat sitä, mitä tarkoittaa Jumalan luonteen heijastaminen.

Millä tavoin voimme päivä päivältä oppia rakastamaan niin kuin meitä on käsketty? Miksi tähän liittyy aina kuoleminen itselle?

KERTAUS

Lisääaineistoa: Lue Ellen G. White, *Alfa ja omega*, osa 1, s. 292–296 tai *Patriarkat ja profeetat*, s. 288–293.

Koska elämme vihollisemme alueella, ei ole mikään ihme, että hänen taitavien ja petollisten juoniensa vuoksi meitä saatetaan satuttaa tosielämässä. Kukapa meistä ei olisi tuntenut tuskaa ja kärsimystä, jotka kaikki johtuvat synnistä ja syntisestä, langenneesta maailmasta, jossa elämme? Se on nyt vain osa elämää, valitettavasti. Jumala antaa meille kuitenkin voimaa selviytyä.

”Kallis Vapahtaja lähettää avun juuri, kun sitä kipeimmin tarvitaan. Tie taivaaseen on hänen jalanjalkiensä pyhittämä. Jokainen jalkojamme haavoittanut ohdake haavoitti myös häntä. Hän on ennen meitä kantanut jokaista ristiä, joka meille annetaan kannettavaksi. Herra sallii taistelut valmistaakseen meitä rauhaan. Ahdistuksen aika on pelottava kokemus Jumalan kansalle, mutta juuri silloin tulee jokaisen tosi uskon nostaa katse ylöspäin, jotta voi uskossa nähdä lupauksen sateenkaaren ympärillään.” (ST2023 391.)

Keskustelunaiheita:

1. Ihmiset ovat kautta vuosisatojen kamppailleet sen tosiasiain kanssa, että Herra oli ajanut pakanakansat pois maastaan ja joskus jopa hävittänyt ne. Se on todellakin haastavaa. Miten kuitenkin sen ymmärtäminen, että Jumalan rakkauden tuli näkyä myös oikeudenmukaisuutena, pitäisi auttaa meitä luottamaan siihen, että näissäkin tapahtumissa ilmeni hänen rakkautensa, ei vain hänen oikeudenmukaisuutensa?

2. Jeesus puhui toisten rakastamisesta, jopa vihollistemme ja niiden rakastamisesta, jotka vihaavat meitä. Heti sen jälkeen hän sanoo meille: ”Olkaa siis täydellisiä, niin kuin teidän taivaallinen Isänne on täydellinen.” (Matt. 5:48.) Miksi Jeesus kertoi tämän käskyn heti näiden muiden käskyjen jälkeen? Mitä hän sanoo tässä siitä, mitä tarkoittaa, ettei ole vain ”täydellinen”, vaan yhtä täydellinen kuin taivaallinen Isä on?

3. Apostoli Paavalilla oli myönteinen ja kannustava asenne Jumalan lakia ja sen tehtäviä kohtaan, mutta hän vastusti silti lain väärinkäyttöä. Mitä tarkoittaa hänen toteamuksensa siitä, että ”te ette ole lain vaan armon alaisia” (Room. 6:14)?

4. Mitä eroa on oikeudenmukaisuudella ja kostonhalulla? Ovatko ne täysin eri käsitteitä vai vain saman ajatuksen eri ilmenemismuotoja? Mistä tiedämme, ettei oikeudenmukaisuuden kaipuumme ole todellisuudessa kostonhalua?